

دخلوخروج

شنبه ۱۸ آبان ۱۳۹۸ - شماره ۴۰

خراسان شماره۲۰۳۶

پرونده روز

نگاهی به ۳ نوع مالیات بر درآمد جدید که در مسیر بررسی و تصویب قرار دارد

چه مالیاتی برای چه نوع درآمدی؟

محمد حقگو

روزنامه‌نگار

منتشر کرد.
این اصلاحیه مربوط به اصلاح مالیات های مستقیم بوده و اگر چه فرمت قبلی آن از چهار سال قبل تاکنون اجرایی شده،

مالیات بر عایدی دارایی

یکی از سرفصل های اضافه شده به قانون مالیات های مستقیم در این پیش نویس، مالیات بر درآمد عایدی دارایی است.طبق تعریف، این پایه مالیاتی به درآمد حاصل از مابه التفاوت ارزش واگذاری دارایی های زیر بر اساس عقود و قراردادهای بهای تمام شده دارایی در دوره نگهداری (تملك) دارایی اطلاق می شود. به عبارت ساده تر، دارندگان این اموال که پس از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، آن ها را خریداری می کنند، باید طبق دستورالعملی هنگام فروش، درصدی از مابه التفاوت ارزش فروش و خرید را به عنوان مالیات بپردازند.

این دارایی ها عبارت اند از:

۱- املاک

۲- حق واگذاری محل (سرقفلی)

۳- سهام، سهم الشرکه و حق تقدم آن ها و واحدهای صندوق سرمایه گذاری و سایر اوراق بهادار

۴- انواع خودروی سواری، وانت دو کابین و نیز موتور سیکلت با حجم موتور بیش از ۲۰۰ سی سی

۵- طلای مسکوک، طلای شمش و طلای آب شده

۶- ارز اعم از دیجیتال و غیر دیجیتالی

البته این پیش نویس مواردی از قبیل واگذاری دارایی ها به صورت بلاعوض، اولین انتقال یک واحد مسکونی در هر سه سال و اولین انتقال خودرو یا موتور سیکلت در هر دو سال را از شمول این بخش از قانون (یعنی مالیات بر عایدی دارایی) استثنا کرده است.

بر این اساس، درآمد مشمول مالیات عایدی دارایی ها طبق ماده جدید ۷۶، به شرح زیر محاسبه می شود:

الف) املاک و حق واگذاری محل: در این بخش، ۱۰۰ درصد عایدی حاصله برای دوره تملك دو سال و کمتر مشمول مالیات عایدی دارایی خواهد بود. در صورتی که دوره تملك بیش از دو سال و تا شش سال باشد، برای هر سال ۲۰ درصد این رقم کمتر می شود. اما از سال ششم به بعد، این رقم ۲۰ درصد است.
ب) دارایی سهام، سهم الشرکه و حق تقدم آن ها و واحدهای سرمایه گذاری و سایر اوراق بهادار: سیاست گذاران وزارت اقتصاد در این بخش، پیشنهاد کرده اند که برای دوره تملك یک سال و کمتر سهام و واحدهای سرمایه، ۱۰۰ درصد عایدی حاصله، مشمول مالیات عایدی دارایی شود. برای دوره تملك بیش از یک تا چهارسال، به ازای هر سال، این رقم ۲۰ درصد کاهش خواهد یافت. اما از سال چهارم به بعد، نسبت یادشده، ۴۰ درصد «عایدی دارایی» خواهد بود.

ج) خودروی سواری، وانت دو کابین و موتور سیکلت بالای ۲۰۰ سی سی: در این بخش پیشنهاد شده برای دوره تملك زیر یک سال، ۱۰۰ درصد عایدی حاصله مشمول مالیات بر عایدی دارایی شود. این رقم برای دوره تملك بیش از یک تا سه سال، ۶۰ درصد خواهد بود. برای بیش از سه سال نیز در این پیش نویس قانونی رقمی در نظر گرفته نشده است.

د) طلای مسکوک، شمش و آب شده و ارز: در این بخش سیاست گذار بدون قید کردن بازه های زمانی به سیاق فوق، اعلام کرده که ۱۰۰ درصد عایدی سرمایه مشمول مالیات عایدی دارایی خواهد بود.

همان گونه که مشاهده می شود، پیش نویس تنها درصد ارزش دارایی هایی که مشمول مالیات بر عایدی سرمایه می شوند را تعیین کرده و در قبال نرخ های مالیات بر عایدی دارایی سکوت اختیار کرده است.

این پیش نویس تکلیف زیان در هنگام واگذاری دارایی های مشمول مالیات بر عایدی دارایی را نیز مشخص کرده و آورده

آیا همسران موقت از ماترک شوهران خود ارث می برند؟

بردازیم.
شایان ذکر است قانون مدنی ایران در خصوص ارث زن در ازدواج موقت به صراحت تعیین تکلیف نکرده است اما در ماده ای بیان می دارد:
زوجینی که زوجیت آن ها دایمی بوده و ممنوع از ارث نباشند از یکدیگر ارث می برند.
بنابراین از مفهوم مخالف این ماده می توان دریافت که زن و شوهر در ازدواج موقت از یکدیگر ارث نمی برند و در قانون مدنی ارث بردن زن و شوهر از یکدیگر منوط به دایمی بودن ازدواج زوجین شده است. لازم است بدانید که برخلاف

با سلام من حدود ۱۰ سال است که با آقایی ازدواج موقت کرده ام. ایشان بعد از فوت همسر اول شان، اقدام به عقد موقت بنده به مدت ۱۵ سال کردند و یکی از شروط ازدواج ما بچه دار نشدن من بود. متاسفانه ایشان شش ماه پیش فوت کردند. آیا من از اموال او با توجه به این که ۱۰ سال زندگی مشترک داشته ام، ارث می برم؟
پاسخ : اگر بخواهیم شرایط حقوقی و قانونی ارث بردن زن در ازدواج موقت را شرح دهیم ابتدا باید به بررسی قانون مدنی در این خصوص

بر سرمایه گذاری، دوم مالیات بر عایدی دارایی و سوم مالیات بر مجموع درآمد که به طور خلاصه مانع از کسب سودهای یادآورده یا کم ریسک توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و در نهایت افزایش عدالت اقتصادی در جامعه خواهد شد. در این گزارش نگاهی به مهم ترین بخش های این پیش نویس خواهیم داشت.

مالیاتی ذکر نشده و تنها درصدی از سود سرمایه گذاری مشمول مالیات قید شده است.

قانون گذار به دنبال چیست؟

اگر چه کسری بودجه چند ده هزار تومانی دولت در سال آینده برای افزایش پایه های مالیاتی قابل چشم پوشی نیست، اما به نظر می رسد سه هدف اساسی دیگر را نیز می توان در پس این موضوع مشاهده کرد.

الف) شفافیت درآمدهایکی از کارکردهای اساسی مالیات ها، ایجاد شفافیت است و بدون وضع مالیات حتی با نرخ صفر، سیاست گذاران اقتصادی، امکان رصد فرارهای مالیاتی را نخواهند داشت که در آن صورت، تبعات منفی این فرار مالیاتی، فشار به اقشار خوش حساب و مصون ماندن بخش دیگری از متخلفان را به همراه خواهد داشت.

ب) جلوگیری از سودهای بادآورده: در جریان بحران ارزی ۹۷ که تقریباً همه بازارهای کالایی و مالی کشور را در نوردید، این پدیده مشاهده شد که برخی سوداگران، در سایه تکلنه کوتاه مدت نرخ ارز و رشد ارزش کالاهای سرمایه ای، به راحتی توانستند فاصله سطح زندگی خود را با بخش بزرگی از اقشار جامعه که زندگی آن ها عمدتاً مبتنی بر مزد و حقوق بگیری است، افزایش دهند.

از سوی دیگر، دولت نیز با فشار بودجه ای برای حمایت از این اقشار مواجه شد. با این حال، هم اینک وضع مالیات هایی نظیر عایدی سرمایه و نیز مالیات بر سرمایه گذاری، به عنوان ابزاری در جهت بازگرداندن بخشی از این درآمدها به جامعه و اقشار فقیرتر و برقراری عدالت اقتصادی عمل خواهد کرد.

ج) اخذ مالیات عادلانه با توجه به مجموع درآمد افراد: ورای مسئله شفافیت و نیز جلوگیری از سودهای ناشی از تکلنه های کوتاه مدت اقتصاد، حرکت به سوی محاسبه مجموع درآمد اشخاص، یکی از متعالی ترین اهداف نظام مالیاتی است. این موضوع که زمینه ساز شکل گیری طیف وسیعی از سیاست های

ازدواج دایم، در ازدواج موقت، زن حق ارث و نفقه ندارد و فقط حق مهریه دارد یعنی بدون تعیین مهریه، نکاح موقت باطل است. در نکاح موقت، مهر و میزان آن، باید مشخص شود و این در صورتی است که در عقد دایم، اگر مهریه و میزان آن مشخص نشود، عقد باطل نمی شود.

موسسه حقوقی مهر پاریسان

مالیاتی بر اساس داده های واقعی نیز خواهد شد، در پس بخش عمده ای از اصلاحات پیشنهادی دیده می شود.
بیشتر دیده می شد که برخی افراد با سوء استفاده از خلأهای قانونی، اقدام به کسب درآمد جداگانه از حوزه هایی می کردند که آن حوزه ها به تنهایی از مالیات معاف بودند. در مقابل اقشار ضعیف تر مانند مزد و حقوق بگیران، شفاف ترین عملکرد مالیاتی را در این زمینه داشتند. با این حال هم اینک امکان رصد مجموع درآمد اشخاص، کسب مالیات عادلانه و نیز مقابله با فرارهای پیدا و پنهان مالیاتی فراهم شده است. با این وصف بدیهی است که امکان ظهور و بروز متخلفان اقتصادی نظیر آن چه در دادگاه کنونی شاهد آن هستیم بسیار کمتر خواهد شد.

تجربه های جهانی مالیات بر سود سپرده های بانکی

در میان پایه های مالیاتی یادشده، شاید یکی از قابل توجه ترین مالیات های جدید را بتوان مالیات بر سود سپرده های بانکی دانست. اگر چه می توان گفت این مالیات ها تقریباً در هنگام وجود نرخ سود حقیقی مثبت (نرخ سود منهای نرخ تورم) کارکرد مناسبی خواهند داشت، اما باید توجه داشت ایجاد شفافیت در مسیر محاسبه مالیات مجموع درآمد افراد و نیز سوق دادن سپرده گذاران به سپرده گذاری های بلندمدت تر از جمله کارکردهای این پایه مالیاتی ولو با نرخ صفر است. در هر حال نگاهی به تجارب دنیا نشان می دهد که مالیات بر سود سپرده های بانکی در دنیا، موضوع عجیب و جدیدی نیست. آن گونه که مرکز پژوهش های مجلس در گزارش ۱۶۵۸۲ آورده، این مالیات به سه شیوه در کشورهای دنیا رایج است. به عنوان مثال در شکل اول و در ایتالیا از اشخاص حقیقی و حقوقی، ۲۶ درصد مالیات بر سود سپرده دریافت می شود. در آلمان نیز همین رقم برای مالیات بر سود سپرده های بانکی اعمال می شود و در صورتی که سود دریافتی کمتر از ۸۰۱ یورو باشد، معاف از مالیات است. همچنین در صورتی که شخص متاهل باشد، آستانه مالیات او به دو برابر افزایش می یابد. البته این رویکرد مالیاتی به سود سپرده های بانکی در عین سادگی محاسبه، هزینه های پایین اجرایی و کاهش امکان فرار مالیاتی در طول سال معایبی دارد که می توان از هدف گرفتن درآمد افراد بدون توجه به سطح درآمدی آن ها اشاره کرد.

بخش دیگری از کشورها، این مالیات ها را با توجه به مجموع درآمد افراد دریافت می کنند. این روش ضمن این که به عدالت مالیاتی نزدیک تر است، مستلزم پیاده سازی سازو کارهای پیچیده تر برای محاسبه مجموع درآمد افراد است. استرالیا و انگلستان از جمله کشورهایی هستند که از این روش استفاده می کنند. به عنوان مثال در انگلستان، اشخاص بسته به میزان مجموع درآمدشان در یک سال، در گروه های مالیاتی مختلفی قرار می گیرند و گروه های با درآمد بالاتر، مشمول نرخ مالیات های بالاتری می شوند. در پایین ترین سطح درآمدی تا هزار پوند و در گروه های بعدی تا ۵۰۰ پوند سود سپرده از مالیات معاف است. همچنین در صورتی که مجموع درآمد شخص در پایان سال، کمتر از ۱۱ هزار پوند باشد، معاف از مالیات خواهد بود. مالیات بر مجموع درآمد در این کشور بسته به گروه درآمدی بین ۲۰ تا ۴۵ درصد تعیین می شود. بنابراین مالیات بر سود سپرده های بانکی نیز مشمول نرخ مالیات در این بازه می شوند. اما گروه دیگری از کشورها نیز هستند که شکل سومی از مالیات بر سود سپرده های بانکی را به صورت ترکیبی از دو روش فوق اجرا می کنند. در این رویکرد، سود سپرده های بانکی به عنوان درآمد مالیاتی محاسبه می شود، اما به دلیل لزوم تامین درآمد برای دولت در طول سال، مالیات تکلیفی با یک نرخ پایه از سود پرداختی کاسته می شود. در این سیستم در انتهای سال، باید ضمن اظهار و اعلام اصل سود توسط افراد، مالیات تکلیفی پرداخت شده نیز اعلام شود. سپس در صورتی که اختلافی بین این دو رقم باشد، تسویه می شود. فرانسه از چنین رویکردی استفاده می کند. در این کشور نرخ پایه مالیات بر سود سپرده های بانکی معادل ۲۴ درصد بوده و در صورتی که مجموع درآمد سالانه شخص از ۲۵ هزار یورو برای اشخاص مجرد و ۵۰ هزار یورو برای افراد متاهل کمتر باشد، معاف از پرداخت مالیات های تکلیفی خواهد بود و تنها مشمول مالیات بر مجموع درآمد می شود. در مثالی دیگر، کره جنوبی نیز از رویکرد ترکیبی با نرخ پایه ۱۴ درصد برای اخذ مالیات بر سود سپرده های بانکی استفاده می کند. در این کشور، در صورتی که درآمد سالیانه شخص کمتر از ۱۸ هزار دلار باشد، تنها مشمول پرداخت مالیات های تکلیفی و بیشتر از آن مشمول مالیات بر مجموع درآمد می شود. همچنین پس اندازه های کمتر از ۲۷ هزار دلار که متعلق به افراد معلول یا بالای ۶۰ سال باشند نیز از پرداخت مالیات بر سود سپرده معاف هستند.

بخشی از کشورها،

مالیات را با توجه به

مجموع درآمد افراد

دریافت می کنند.

این روش در ضمن

این که به عدالت

مالیاتی نزدیک تر

است، مستلزم پیاده

سازی سازو کارهای

پیچیده تر برای

محاسبه مجموع

درآمد افراد است

جهیزیه های پر زرق وبرق و دردسرهای بی پایانش

چندی پیش برای دیدن یکی از دوستانم به منزلش رفته بودیم. در همان بدو ورود هنوز یک قدم از در خانه شان

به داخل نیامده بودم که انگشت پایم به پایه میلمان ۱۱ نفره اش خورد و حسایی درد گرفت. همسرش با کمی

شرمندگی گفت: «آه بیخشیید یادم رفت به شما هشدار بدهم.» من هم گفتم آخر مگر جای میل دم در است؟ و بعد نگاه عمیقی به خانه شان انداختم تا جای خوبی را برای میل شان پیشنهاد دهم. اما با کمال تعجب دیدم که اتاق پذیرایی ۵۰ متری آن ها جای سوزن انداختن هم ندارد چه برسد که میل به این بزرگی را بخواهی در جای مناسب قرار دهی! راستش را بخواهید دوستم تازه به خانه بخت رفته بود، بنابراین بیشتر وسیله های شان حاصل دسترنج پدرش بود! فکرش را بکنید در یک پذیرایی ۵۰ متری که البته مترانش خیلی هم کوچک نیست، دو دست میل، یک ویترین ظروف لوکس، دو میز تزئینات، یک گرامافون، یک رادیوی قدیمی، میز پذیرایی و هزار و یک چیز که واقعا گران اما بی مصرف بودند وجود داشت.

سیمه محمدنیا حناپی

روزنامه نگار

شود، ندارند و از طرفی چاره ای هم جز نگهداری آن ها ندارند، حتی بعضی از آن ها می گویند که ما نه برای خودمان، بلکه برای میل و کمد مان خانه اجاره کرده ایم و این در حالی است که این خانواده ها چون هنوز پر جمعیت نشده اند می توانند در آپارتمان های کوچک تری هم زندگی کنند. طرف دیگر این داستان نیز مصائب خانواده ها برای تامین مخارج این جهیزیه های پر زرق و برق است. در حقیقت خرید جهیزیه های این چنینی بسیار شبیه خرید دوران کودکی مان است. بسته های مداد رنگی ۳۶ تایی را یادتان هست؟ بیشتر بچه مدرسه ای ها عاشق خریدن آن ها بودند. بسته مداد رنگی که در آن ها از هر رنگ ۴ یا حتی ۶ عدد وجود داشت... مثلا ۶ نوع رنگ سبز و ۶ نوع رنگ آبی، در این جعبه ها هم مدادهایی وجود داشت که واقعا نمی دانستیم با آن ها باید چه چیزی را رنگ کنیم مثل مداد رنگ بژ یا خاکستری و سفید. سرنوشت بیشتر این مداد رنگی ها با گم شدن در مدرسه یا بی مصرف ماندن تا آخر سال تحصیلی بود. این مدادهای رنگارنگ و زیاد تنها بار کوله مان را تا آخر سال بیشتر می کردند و جعبه های فلزی شان حتی گاهی جای چاشت مدرسه مان را هم می گرفت، اما برای خودش کلاس زیادی داشت.